

היכן יתפתחו מוקדי תעסוקה ומסחר חדשים בעשור הקרוב?

ד"ר רינה דגני
M.A איתי שפרן

תכנון ערים, כלכלה עירונית

23-24 אוקטובר 2022

אוכלוסייה ושטחי תעסוקה בבנייה בישראל

- צפי לגידול אוכלוסייה מכ-9.5 מיליון תושבים (2021)
- לכ-15.5 מיליון (בשנת 2035, לפי תחזית בינונית)
- בין 2018-2021 נבנו בממוצע שנתי כ- 2.4 מיליון מ"ר שטחי תעסוקה,
- מהם כ- 1.05 מיליון מ"ר למשרדים (44%) – גידול בכמות ובאחוזים בהשוואה לשנים קודמות.
- שטח בנייה לתעשייה ולאחסנה השתנה מעט - עלה באותן שנים לכ- 780 אלף מ"ר מכ- 725 אלף מ"ר קודם.
- מחוזות תל אביב והמרכז: 41% מהאוכלוסייה, 57% משטחי המסחר והמשרדים,
- שני המחוזות יגדלו באוכלוסייה ובמקומות תעסוקה איכותיים – יגדל חלק המשרדים,
- חלק התעשייה יגדל במחוזות דרום ומרכז.
- ההייטק ממשיך להתמקד בתל אביב ובהרצליה
- יש היום בבנייה כ-6-7 מיליוני מ"ר של משרדים, הצפת שטחים

צפי להצפת שטחי משרדים באזור המרכז

פרויקטים נבחרים	תוספת שטח בטווח קצר ובינוני אלף מ"ר	אזור
רוגובין בבורסה, עזריאלי טאון, לנדמרק שרונה, מתחם חסן ערפה, קמפוס מיקרוסופט, BEYOND	700-800	ת"א, ר"ג, גבעתיים
בסר בפ"ת, גלובל טאואר, ששון חוגי, אמות ואלייד, LYFE, אלייד, הפניקס ב-BBC	כ-700	מזרחית לת"א
מניבים, אינפיניטי, מבנה, גב ים - רעננה	500-600	צפונית לת"א
עזריאלי חולון, אמות חולון, מתחם האלף, צומת סביון, נעימי במסובים	כ-900	דרומית ודרומית מזרחית לת"א

בעד 5 שנים תסתיים בנייה של כ-3 מיליון מ"ר משרדים באזור המרכז, וזו הכמות הנדרשת בין כפר סבא-רעננה-הוד השרון לראשון לציון-חולון-בת ים. **אם ייבנו כל ההתחלות המאושרות צפוי עודף**

צפי להצפת שטחי משרדים באזור המרכז

- בכל אזור מהבאים, בבנייה ובאישור מתקדם למימוש בחמש השנים הבאות כ 500-400 אלף מ"ר:
- - ראשון לציון, בת ים וחולון,
- - בפתח תקווה, ברמת גן גבעתיים, בבקעת אונו, ברעננה כפר סבא והוד השרון, ובהרצליה.
- בתל אביב מדובר על סדר גודל של 750 אלף מ"ר. זה נותן כמעט 4 מיליון מ"ר שטחי משרדים,
- ובנוסף רמת השרון, נתניה ורחובות, כך נחצה 5 מיליון - הצורך הוא לכ 3 מיליון מ"ר בחמש שנים.
- עודף ייווצר בבקעת אונו ואור יהודה – ובאזור ראשון לציון וחולון.
- עיר שגדלה בקצב שנתי מהיר - כ-50-40 אלף מ"ר בשנה -- נמוך מהצפייה בכל רשות מקומית במרכז

ובכל זאת, יפותחו

מוקדים נוספים חדשים!!

אז מה הופך מקום להיות

המקום הבא?

אז איפה יהיו מוקדים חדשים בעשור הקרוב?

גיאוקרטוגרפיה מזהה מספר מיקומים חדשים, על בסיס מספר פרמטרים ותוך הבנה שפריסת שימושי הקרקע והאינטנסיביות שלהם נובעת מהגיון כלכלי ברור - מהות הכלכלה האורבנית.

פרמטרים אובייקטיביים:

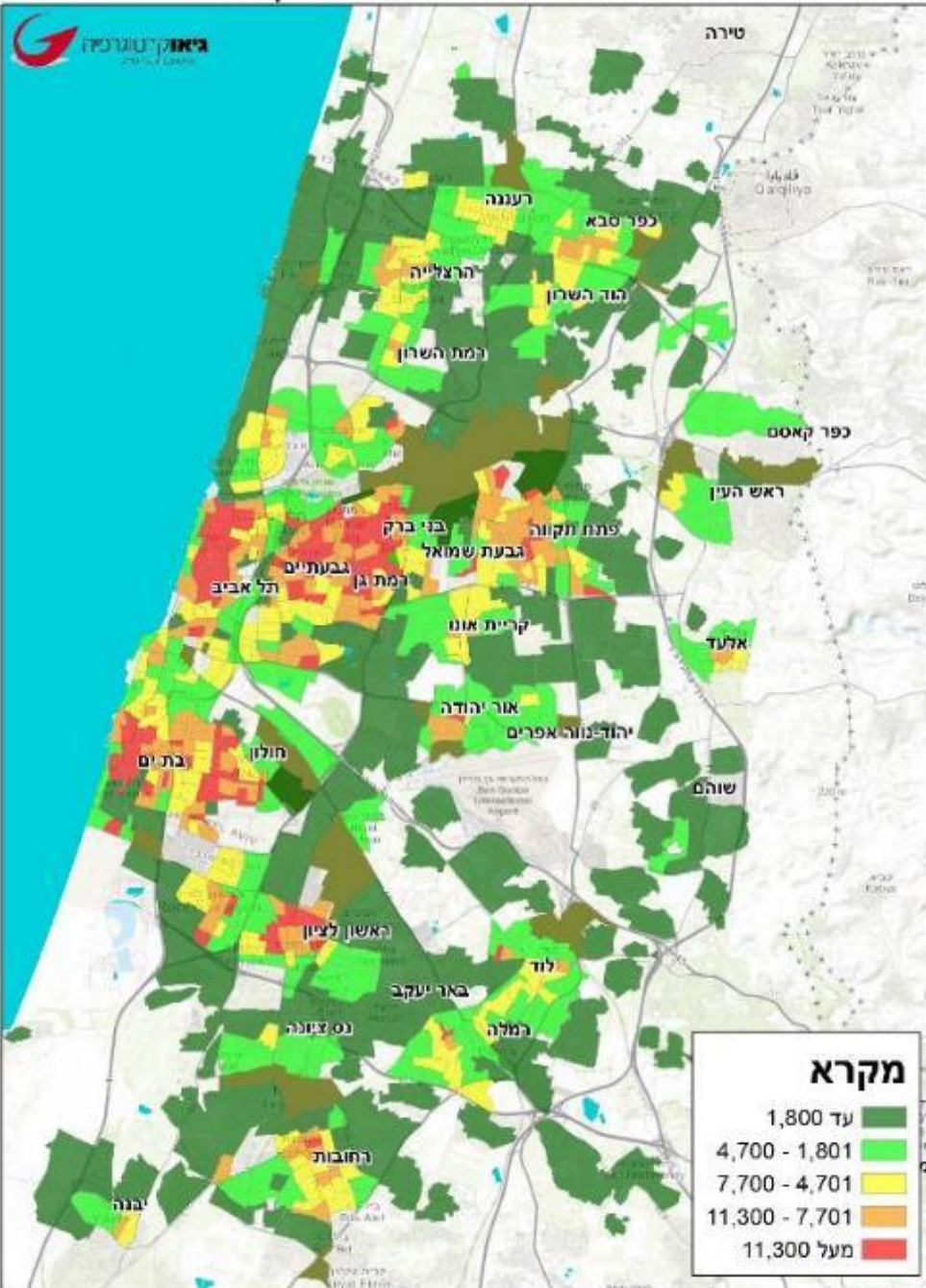
- מקבצי אוכלוסייה - ביקוש לתעסוקה ומסחר
- הון אנושי
- היצע של מקומות תעסוקה, כולל קירבה למוסדות אקדמיים
- היצע סטטוטורי קיים וזמין לנדל"ן מניב בעשור הקרוב
- מערכות להסעת המונים רלוונטיות לנדל"ן המומלץ באותו מרחב.

פרמטרים סובייקטיביים:

מידת היכולת של הרשות המקומית להגדיל היצע זמין מהר, לקדם תכניות וכו'.
דוגמאות: פיתוח ה BBC, יקנעם ונתיבות

תהליכים בשטח: רמות מחיר השכרה ומכירה בעלייה, בעלויות, יזמים, ארנונה

אוכלוסיה בגילאי 64 - 25 ב 1 קמ"ר

מה הופך מקום לחם?

המוקדים החדשים של העשור הקרוב

5

רג"מ:
רמלה, גזר
ומודיעין

3

צומת
גלילות

1

צומת
רעננה
מרכז

מרחב הצ'ק
פוסט-נשר

4

ציר
ז'בוטינסקי
פתח תקווה

2

1. צומת רעננה מרכז

מרחב רעננה וכפר סבא - מרחב ותיק בעל מוניטין של הרבה שנים, שהיה רדום יחסית לעוצמתו.

יש התפתחות תעסוקה משני צדי כביש 4 - בקרית אתגרים ברעננה ובכפר סבא לרבות במזרחה.

ההתעצמות בצומת רעננה היא התעצמות חדשה

סביב התחנה המרכזית של רעננה + תחנת רכבת + קרבה לכביש 531 = חיבור לכביש

4.

היתרון צפוי להביא לצומת ביקוש לכ-250 אלף מ"ר נוספים.

ריכוז של הון אנושי רב סביב הצומת.

יווצר אזור מושך, כזה שיש בו מאות אלפי מטרים.

היצעי משרדים מתוכננים

היום יש כ-100,000 מ"ר משרדים בצומת, + פרויקט מניבים, שלאחר שיפוץ, הושכרו בו כ-60 אלף מ"ר לחברות אנרגיה, בטחון, תקשורת ועוד.

עם עזיבת אמדוקס ב-2022, יהפוך האזור לקמפוס משרדים ענק InFINITY Park, שיורחב עד ל-150 אלף מ"ר.

בהקמה ותכנון: שופרסל ומבנה, כ-80 אלף מ"ר

פועלות חברות טכנולוגיה בינלאומיות - מיקרוסופט וקמפוס אמדוקס, ועוד

על האזור

היצעים מתוכננים

תמהיל העסקים

פרויקטים לדוגמה – INFINITY PARK צומת רעננה

- פרויקט אינפינטי (ריט 1 וס.ען זהב), 150 אלף מ"ר.
- שלב א: מגדל 58 אלף מ"ר משרדים+כ-10 אלף מ"ר מסחר,
- שלב ב: ביציאת אמדוקס - שיפוץ כ-4 בניינים בני 10,000 מ"ר + בניין Infinity Plaza שיכלול כ-50 אלף מ"ר משרדים.
- צפי אכלוס ראשוני 2023-2024, מודל השכרה:
  - חברת נס ב- 2024 תשכור כ-10 אלף מ"ר ל-10 שנים בהיקף של 55 מיליון ₪ (בקמפוס אמדוקס הישן).
  - חללי העבודה – מיינדספייס שכרה כ-6,000 מ"ר, 76 ₪ למ"ר ברמת מעטפת (במגדל אינפינטי).
  - חברת zoominfo שכרה כ-17 אלף מ"ר, 100 ₪ למ"ר ברמת גמר (כולל חניות)
  - חברת אברא תגדיל ל-4,000 מ"ר, 65 ₪ למעטפת

הצומת - חלק מהתמחויות המתפתחות בשרון

אזור נתניה ויקום
 בולט בחברות
 האנרגיה
 והתקשורת

אזור הרצליה
 בולט בחברות היי טק
 מתחום התכנה

אזור רעננה
 בולט בחברות
 היי טק מתחום
 החומרה
 והתוכנה

אזור כפר סבא
 בולט בהיי טק
 מתחום החומרה
 וחברות תעשייה
 נקייה

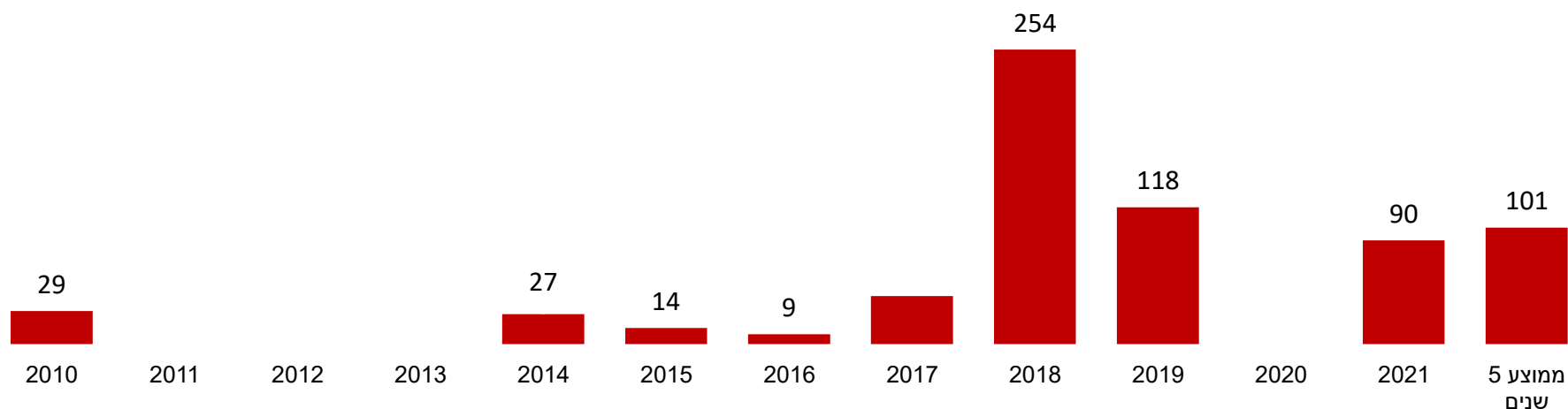
אזור הוד השרון
 בולט בהיי טק מתחום
 החומרה, הציוד
 הרפואי ופארמה

2. ציר ז'בוטינסקי בפתח תקווה

- העיר במיקום המתאים בגוש דן ופועלת בעצמה בזמן הנכון
- הדוגמה הכי טובה לתרומת הרכבת הקלה, שטרם הגיעה, להתפתחות תעסוקה שקיימת ותתעצם
- ציר ז'בוטינסקי הופך למע"ר של העיר - תוספת של כ-250 אלף מ"ר מסחר ומשרדים, חלקם בבנייה ובמחירים הגבוהים בכ-25% ממחירי השוק העירוניים.
- בנוסף, פרויקט ב.ס.ר סיטי, עם שטחי מסחר עם נראות ובולטות אל הרחוב.
- רשתות ארציות ובינלאומיות כבר נכנסות כמו דקתלון, איקאה מטבחים, סופר פארם ועוד.
- גידול משמעותי ועיבוי שטחי הסעדה איכותיים, בילוי ופנאי - מייצרים פעילות ערב, שמגדילה סיכויים להצלחת המרחב ולמשיכת עסקים גם מתל אביב עצמה.
- פתח תקווה לא תהיה עוד העיר המשעממת והדימוי הישן שלה עומד להשתנות.

- התחלות בנייה בקריית אריה וברמת סיב התפתחו ב-5 שנים אחרונות, כ-101 אלף מ"ר בממוצע מדי שנה,
- לאור ההיצע הנרחב, צפויה ירידת מחירים ו/או שיעור תפוסה
- בחציון ראשון של 2022, שכ"ד חודשי ממוצע למ"ר למשרד Class A כ-75 ₪ - עלייה מתונה משנת 2018.
- שיעור תפוסה למשרדים ברמה Class A כ- 86% במגמת ירידה משנת 2018.

התחלות בנייה של שטחי משרדים
בקריית אריה וברמת סיב (אלף מ"ר)

פתח תקווה - פרויקטים בבנייה ובאישור

מקרא:

בנוי ●

בביצוע ●

אושר לאחרונה / בתכנון ●

אלפי מ"ר למשרדים

● בנוי "חדש" כ- 295 אלף מ"ר

● בביצוע כ- 265 אלף מ"ר

● אושר לאחרונה / בתכנון כ- 1.1 מיליון מ"ר

3. צומת גלילות - בין תל אביב, הרצליה, רמת השרון

- צומת גלילות הייתה ועוד תהיה הרבה יותר הצומת של מדינת ישראל.
- חיבור כביש 5 - חוצה לרוחב + כביש 2, חוצה לאורך = מרכז מדינה חדש.
- הביג פאשן, קמפוס וויקס + חיבור לדרום הרצליה פיתוח, יעצימו פעילויות
- בתכנון מערכות להסעת המונים מיטבית - קו הירוק + במתח"מ גלילות.
- היזמים במרחב מהטובים, עם עתודות קרקע גם של עזריאלי מדרום לצומת.
- כל האזור הקרוב לצומת:

תל אביב - כל הבנייה שלה מתקדמת צפונה לכיוון הצומת,

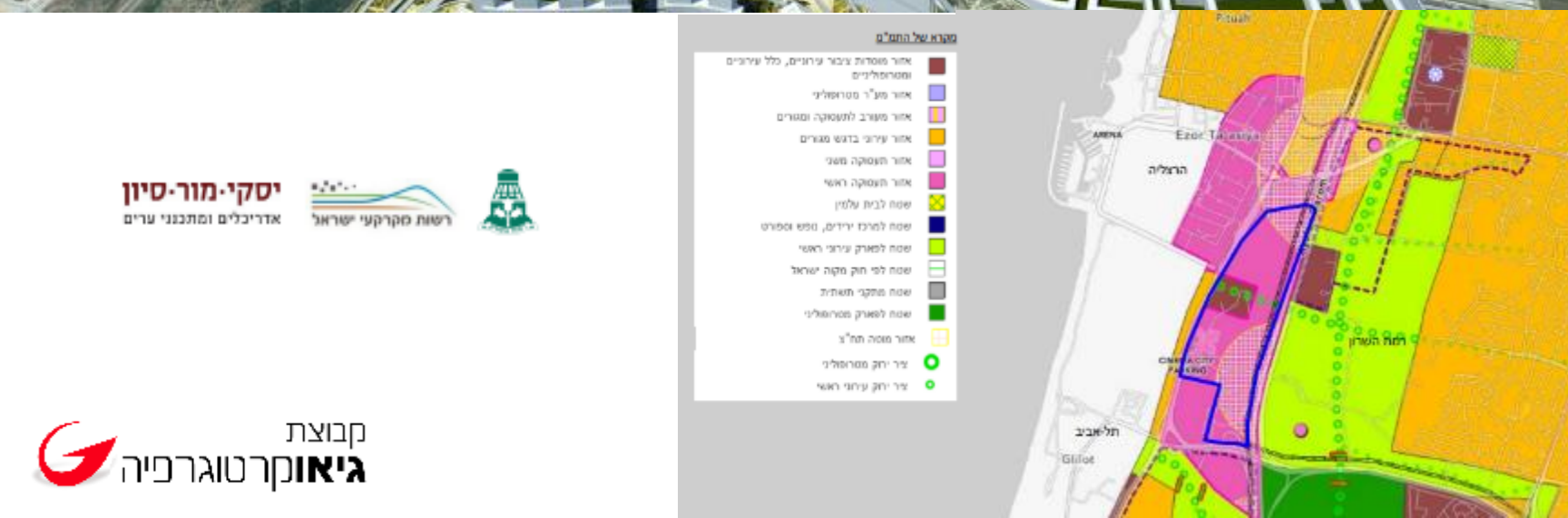
הרצליה פיתוח - פיתוח מסיבי של שטחי משרדים

פי גלילות (רמת השרון) - גיאוקרטוגרפיה היא היועץ הפרוגרמטי

תכנית האזור

תלת מימד של תכניות
מאושרות ומתוכננות במרחב-
מבט מכיוון דרום

יסקי-מור-סיון

רקע התמ"מ מצביע על המתחם
כאזור תעסוקה ראשי עם אזורי
מוטי תח"צ

מה מפתחים כבר בהרצליה פיתוח

- כ-260 אלף מ"ר של שטחי תעסוקה בבנייה + כ-400 אלף בשלבי תכנון לטווח בינוני.
- היצע עצום, בהרצליה וברמת השרון, תכנון משמעותי של פרויקטים שאמורים להתממש בשנים הקרובות.
- תכנית לפיתוח של עוד כ-900 אלף מ"ר + עוד 3,000 מיקרו דירות עד 50 מ"ר.
- תכנית רובע חוף התכלת: 2,000 דונם - רצף אורבני מצפון תל אביב להרצליה - מגורים, מלונאות ושטחי ציבור.
- כ-275 אלף מ"ר לתעסוקה + 12 אלף מ"ר מסחר.

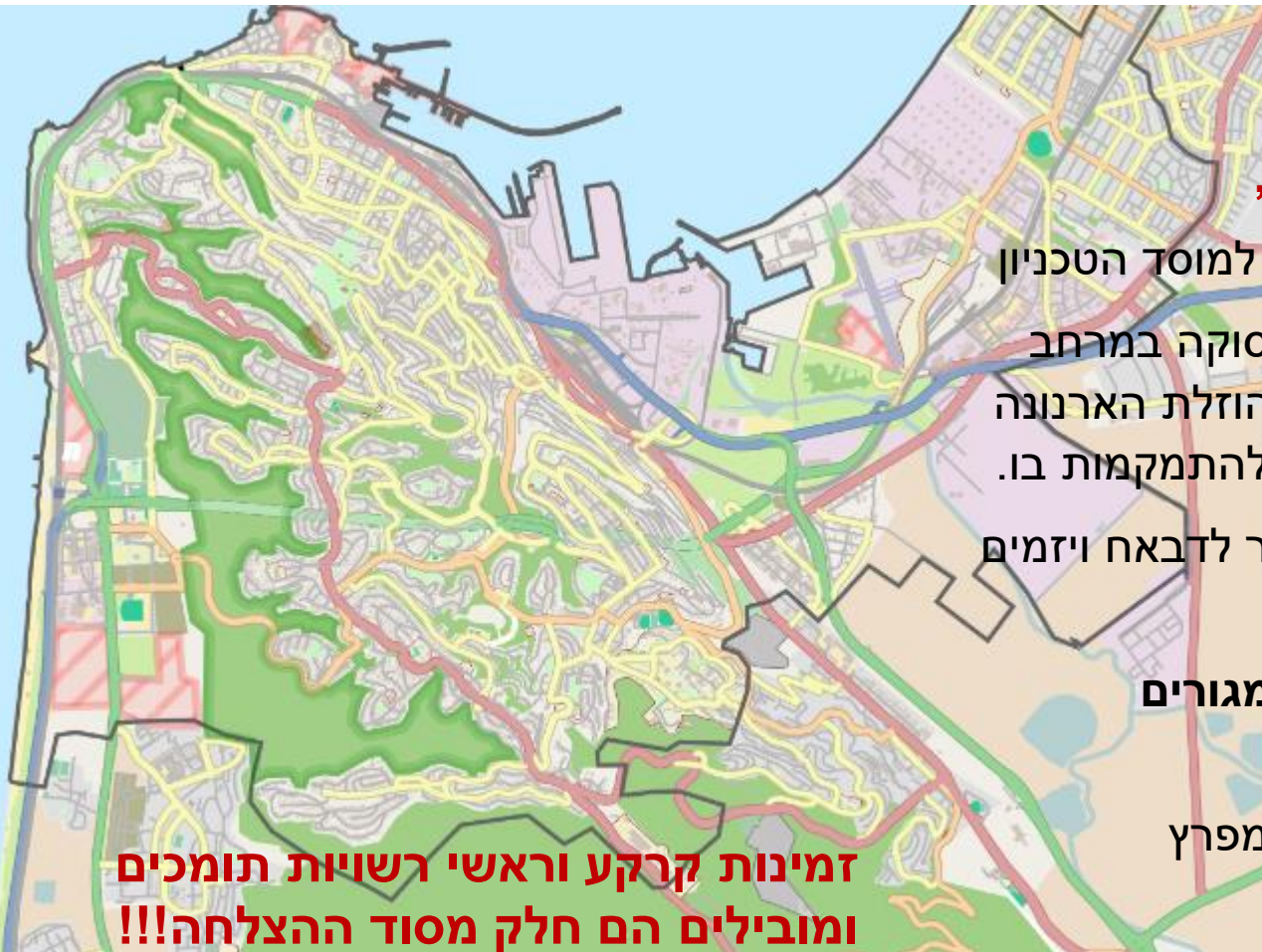
4. מרחב הצ'ק פוסט - נשר

הצ'ק פוסט - קידום מת"מ 2 ותוכניות תעסוקה סביב הצומת לכיוון המרכזית

- חיבור צפוי לרכבת כבדה, מטרונית, רכבל לטכניון ולאונ' חיפה = החיבור המיטבי בארץ של מערכות להסעת המונים.
- ואכן 2 פרויקטים נבנו ואוכלסו והם מושכרים במחירי שוק דומים לעיר התחתית בחיפה ברמת גמר גבוהה.

נשר - הורדת ארנונה למשרדים ופיתוח מתחם המחצבה 4.5,

- ייצרו אקוסיסטם מיטבי של חיבור למערכות להסעת המונים למוסד הטכניון עד כה החיבור לטכניון לא תרם משמעותית להתפתחות תעסוקה במרחב חיפה למעט בדרומה. יצירת חיבור פיזי - גשר אל הטכניון, והוזלת הארנונה (רבע מהקיים במרחב כולל יקנעם) יש יתרונות משמעותיים להתמקמות בו.
- צפי לתוספת שטחי מסחר מעניינים - מתחם עזריאלי הושכר לדבאח ויזמים נוספים יקימו עוד שטחי ומרכזי מסחר
- מתוכננים כ-250 אלף מ"ר של שטחים מניבים + תוספת מגורים משמעותית.
- אלו יהוו את המפתח והעתיד הנראה לעין (לעומת תוכנית המפרץ הגרנדיוזית של מנהל התכנון) להעצמת המרחב.

זמינות קרקע וראשי רשויות תומכים ומובילים הם חלק מסוד ההצלחה!!!

היצע מודרני קיים במטרופולין חיפה

- פארק מת"מ - היי טק ובשירותים עסקיים

- אזור קריית הממשלה - שירותים ומנהל ציבורי

- יוקנעם - פארק תעסוקה נגיש עם דיירים איכותיים.

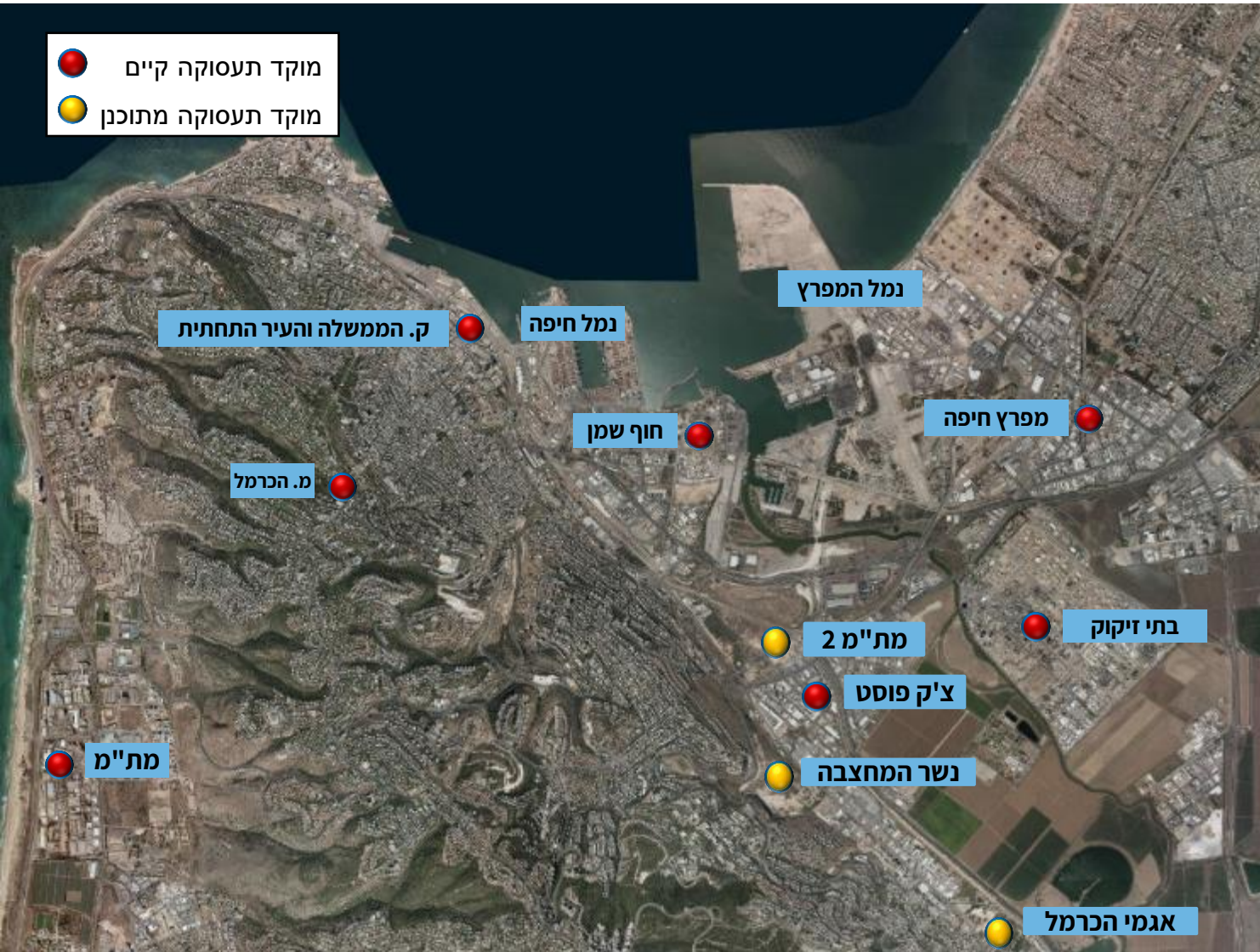
לצידם, מוקדי תעסוקה עם היצעי משרד באופן מוגבל:

1. העיר התחתית - שירותים ומשרדי ממשלה - בתהליך פיתוח והתעוררות.

2. מרכז הכרמל - משרדים קטנים ובינוניים.

3. הצ'ק פוסט - תעשייה קלה ומשרדים ישנים Class B. בשנים האחרונות מוקמים בסמוך למתחם לב המפרץ מספר פרויקטים של משרדים במתם 2.

4. הקריות - מוקדי תעסוקה קטנים בקריית אתא, ביאליק ועוד

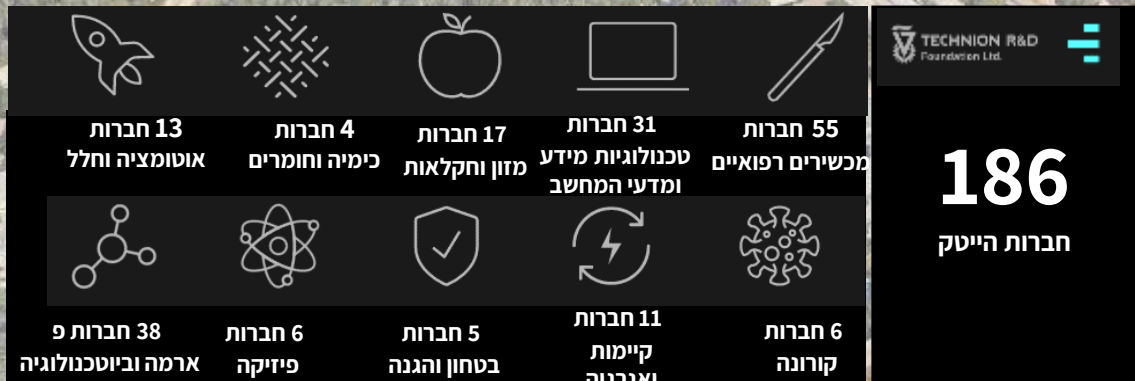
הטכניון-כמחולל שינוי תעסוקתי במרחב

- מזה שנים, ניתן לראות זליגה של פעילות עסקית- סטארטאפים וחברות שמקימות מרכזי פיתוח בטכניון
- לפי נתוני החברה למסחור ידע של הטכניון, בשנת 2020 פעלו בטכניון 186 חברות היי-טק.

- מינוף הקירבה למתחם המחצבה 4.5 לטכניון והגשר המחבר אליו, יאפשר למשוך פעילות ובעתיד גם למתחם מעבר לכביש.

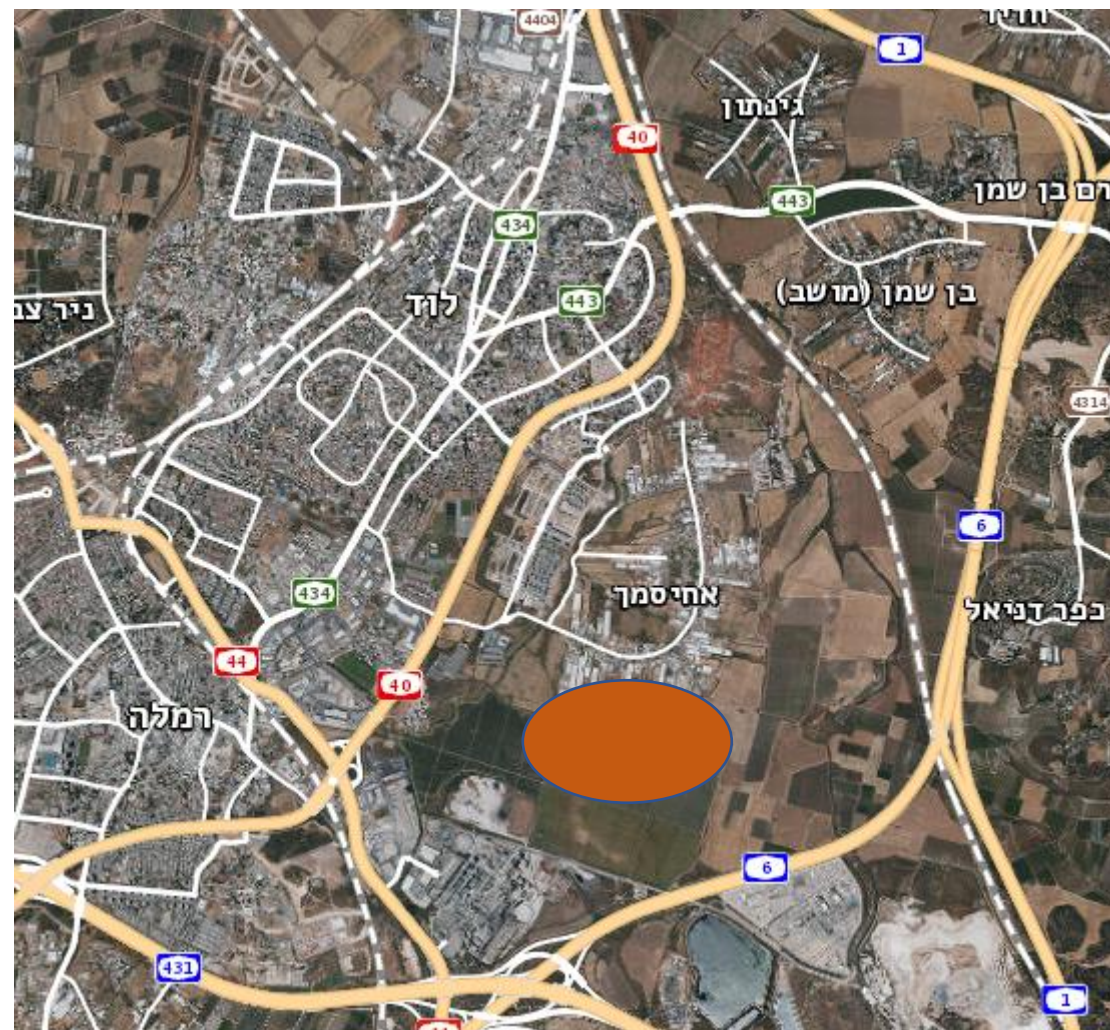
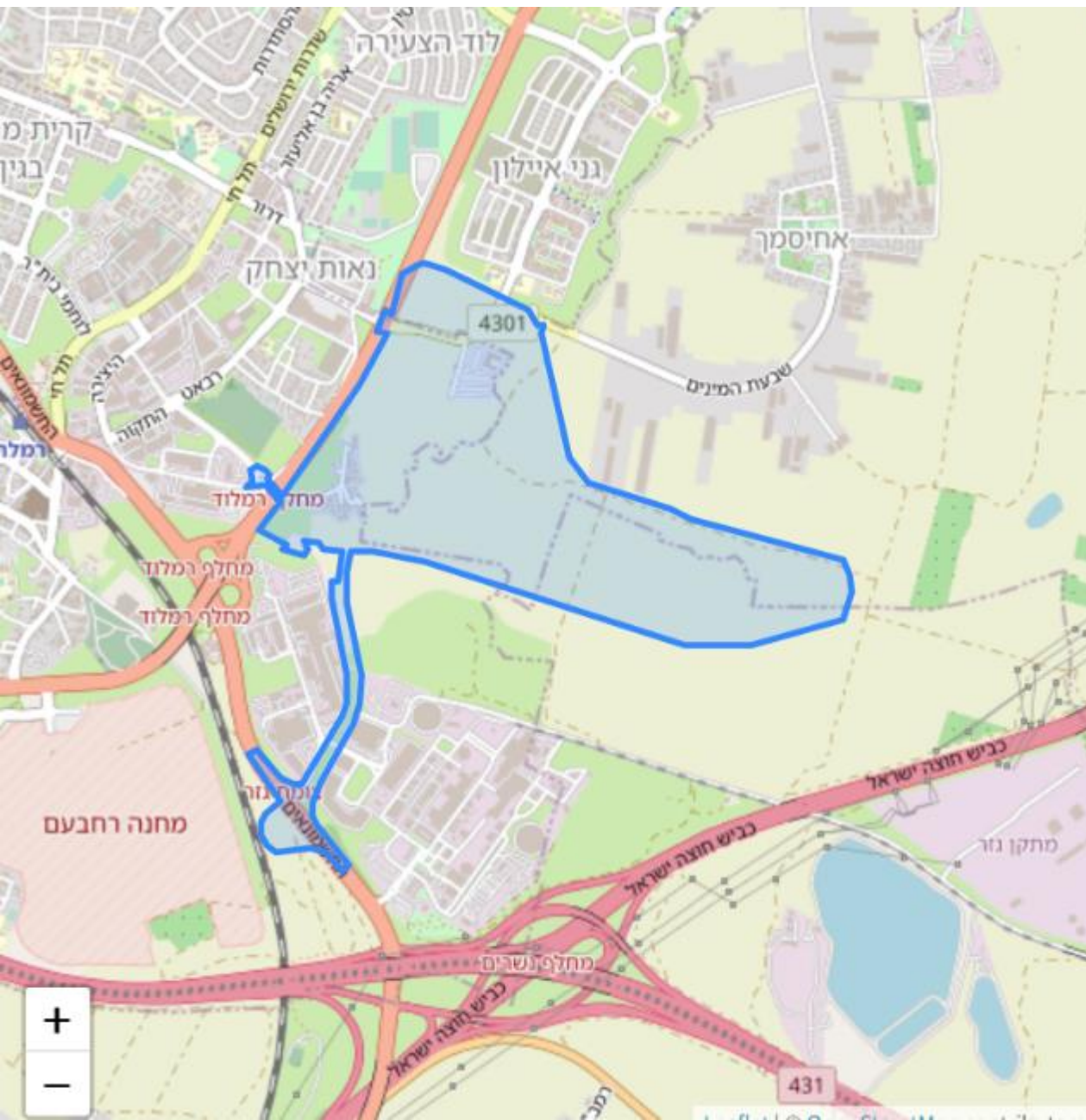
נתוני החברה למסחור ידע טכניון - חברות הממוקמות בטכניון

- דומה למודל - פארק גב ים בגבעת רם, כ 270 אלף מ"ר, מענה גם לחברות במבנים ישנים

5. מתחם רג"מ - רמלה + מועצות אזוריות גזר ומודיעין

אזור משותף בין כביש 1 ממזרח למחלף גזר ומסילת הרכבת ממערב

5. מתחם רג"מ - רמלה + מועצות אזוריות גזר ומודיעין

- מעל 1.2 מיליון מ"ר לתעסוקה, מסחר, תעשייה, אחסנה ולוגיסטיקה.
- אלו עתודות הקרקע המיטביות לאחסנה ולוגיסטיקה בישראל, חיבור בין כביש 1 לכביש 6 - מרחק נסיעה מיטבי לי-ם ולגוש דן.
- התכנון כולל יותר מידי שטחי משרדים –
- לאזור לא צפוי חיבור למערכת להסעת המונים,
- נדרשת חשיבה תכנונית מחודשת -הטיה לתעשייה, אחסנה ולוגיסטיקה תהפוך אותו לאזור המשמעותי אחרי שוהם ומודיעין.
- גיאוקרטוגרפיה ליוותה את התכנית עבור אפריקה ישראל, שהקדימה את איירפורט סיטי – ואז קיצצו שטח לרכבת מסע ולדיפו והתכנית נעצרה ל- 20 שנה.

**רג"מ - דוגמה קלאסית למתחם תעסוקה
במיקום נהדר, שתוכננו לו ייעודי קרקע
שגויים! כמיליון מ"ר משרדים במיקום
"מנותק".
שינוי ייעוד ללוגיסטיקה יהפוך אותו לאזור
תעסוקה משגשג!**

- כמות שטחי המשרדים בישראל גדלה מאוד, והיא מוגברת בכל מקום בו חלו הסכמי גג.
- במעגל שבין ראשון לציון-הוד השרון-כפר סבא ורעננה יש בבנייה, באישור ובתכנון לטווח קרוב ל-5 מיליוני מ"ר משרדים,
- כשהצורך הוא של כ-3 מיליון מ"ר ב-5 שנים הבאות, וזה מה שבבנייה כבר היום.
- עדיפות גם בשנים הקרובות לתל אביב, רמת גן, גבעתיים והרצלייה פיתוח ורמת השרון.
- המעגל הנוסף, כולל את ראשון לציון, פתח תקווה, רעננה-כפר סבא-הוד השרון,
- בקעת אונו לדגמה: כ-2.5 מיליון מ"ר בתכנון, מנעימי בצומת מסובים עד כביש הטייסים ולא קורה כלום! אין התפתחות אמיתית של תעסוקה במרחב זה והיא תתקשה להתפתח לפחות עד שלא יהיה הקו הסגול.
- מלחמה בין רשויות הנאבקות על אותם לקוחות. אור יהודה, יהוד, קריית אונו, גני תקווה.
- ועדיין יהיו מקומות נוספים שיתפתחו גם בשנים הקרובות, כמפורט לעיל

שיווק, פרסום ודעת קהל

מגוון פתרונות מחקר וסקרים, ככלי תומך החלטות בתכנון אסטרטגיה עסקית ושיווקית למקבלי החלטות, משרדי פרסום ויח"צ.

איכות השירות וחוויית הלקוח

מודלים, שיטות ופתרונות אופרטיביים, למדידה ושיפור שביעות רצון לקוחות, מתהליכי שירות ומכירה, חיזוק נאמנות ושימור לקוחות.

פארמה ורפואה

התמחות במחקרים אפידמיולוגיים ומחקרי שיווק רפואיים, במגוון שטחים תרפאוטיים, לשוק הפרמצבטי ולשוק ה-OTC

סגמנטציית לקוחות ומיפוי קהלים

מיפוי ואפיון לקוחות, איתור לקוחות פוטנציאליים זיהוי וניתוח הזדמנויות שיווקיות, ברזולוציה של ישובים/שכונות ובנייני מגורים

התכנות כלכלית ופוטנציאל שוק

מודלים, שיטות וכלי מחקר ייחודיים לאומדן פוטנציאל כלכלי, קבלת החלטות בתהליכי תכנון פריסת סניפים וייזום רעיוני.

תכנון אורבני

סל רחב של פתרונות לרשויות מקומיות, מוסדות תכנון ויזמים, לאבחון, ניתוח, קבלת מידע ותמיכה בהחלטות לקידום התכנון האורבני.

מודלים ופתרונות עתירי מידע

מחקר ופיתוח של מודלים ופתרונות עתירי מידע מבוססי מערכת מידע כלל ארצית ייחודית ומיפוי אנליטי ממוחשב (GIS)

